

Tisková zpráva

Prestiž povolání – květen 2025

- ⊙ Na prvním místě v žebříčku prestiže povolání se umístil lékař/lékařka (89 bodů), s desetibodovým odstupem následuje zdravotní sestra/bratr (79 bodů). Na dalších místech jsou vědec/vědkyně (73 bodů, odstup 6 bodů) a učitel/učitelka na základní škole (71 bodů, odstup další 2 body).
- ⊙ Na úplném konci žebříčku se letos umístil poslanec/poslankyně (26 bodů), před ním v pořadí je novinář/novinářka (38 bodů), ministr/ministryně a kněz (shodně 40 bodů).
- ⊙ Hodnocení prestiže jednotlivých profesí je více či méně ovlivněno věkem a sociálním statusem.
- ⊙ Prestiž sledovaných profesí tvoří jedno kontinuum, ale rozpadá se v prvním přiblížení do tří nezávislých dimenzí: nemanuální profese, manuální profese, klíčové profese pro společnost.

Zpracoval:

Milan Tuček, milan.tucek@soc.cas.cz

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR

Tel.: 210 310 586

V šetření realizovaném na přelomu května a června 2025 zkoumalo CVVM prestiž vybraných povolání mezi českou veřejností. Všem respondentům byl předložen seznam dvaceti pěti profesí (viz tabulka) s instrukcí:

„Na seznamu jsou uvedena některá povolání. Vyberte povolání, jehož si vážíte nejvíce, a dejte mu 99 bodů.

Pak vyberte takové, jehož si vážíte nejméně, a obodujte je číslem 01. Poté postupujte odshora dolů a všem zbývajícím přiřadte body od 02 do 98 podle osobního uvážení.“ Prestiž profesí byla naposledy šetřena v únoru v roce 2019, ale vzhledem k zásadním změnám metodiky výzkumu přímé porovnání výsledků není možné.

Z tabulky je patrné, že povolání lékaře/lékařky zaujímá v žebříčku prestiže vybraných profesí bezkonkurenčně první pozici (průměrné hodnocení je 89 bodů) s desetibodovým odstupem před ostatními profesemi. Následuje zdravotní sestra/bratr (79 bodů), vědec/vědkyně (73 bodů) a učitel/učitelka na základní škole (71 bodů). Navíc 53 % respondentů udělilo lékařům/lékařkám maximum 99 bodů. Pro dokreslení: zdravotním sestrám/bratrům, kteří zaujímají 2. místo na škále hned po lékařích, udělilo toto maximum 10 % oslovených, třetím vědcům/vědkyním 9 %.

Na opačném pólu žebříčku profesí se s velkým dvanácti bodovým odstupem umístil poslanec/poslankyně (průměr hodnocení 26 bodů), před nimi pak novinář/novinářka (38 bodů), ministr/ministryně a kněz (shodně 40 bodů). Přitom 33 % dotázaných udělilo nejnižší hodnocení (1) poslanci/poslankyni, 14 % knězi, 10 % novináři/novináře.

Za pozornost stojí, že všechny vyjmenované profese se objevily jak s maximálním, tak minimálním hodnocením, i když ve většině případů šlo o jednotky respondentů. Pouze lékařská profese nezáskala nejnižší hodnocení a poslanci hodnocení nejvyšší.

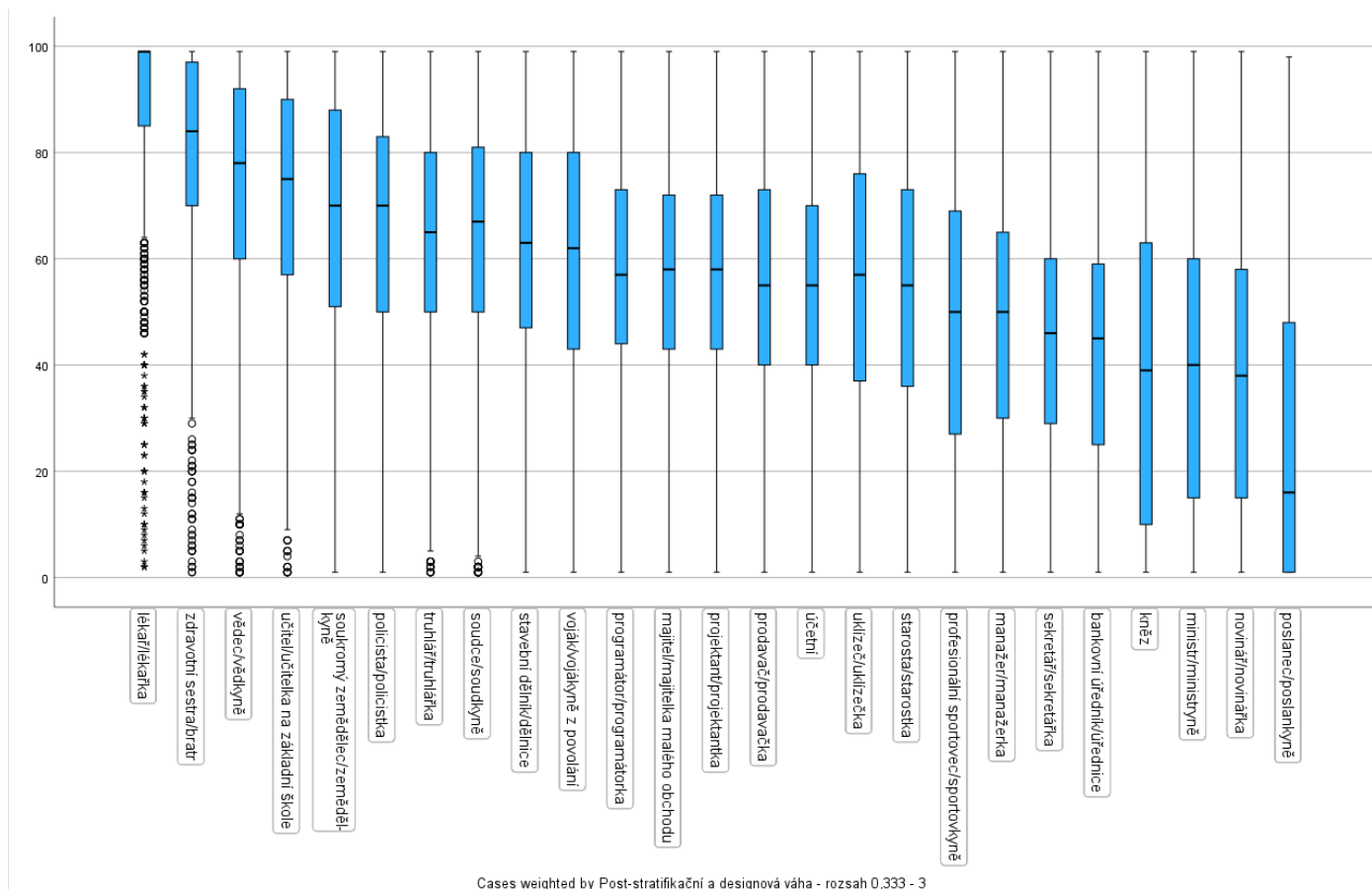
Metodologické poznámky: V dotazníku byly profese uváděny zároveň v mužském i ženském rodě (s výjimkou kněze), v minulých šetřeních byly profese převážně v mužském rodě, s výjimkou sekretářky, uklízečky a zdravotní sestry. Konstrukce otázky (99 bodová škála) je mezinárodní standard užívaný od 90.ých let ve výzkumech prestiže profesí. Rozložení bodových ohodnocení daných profesí je až na výjimky jednovrcholové (viz histogramy odpovědí u vybraných profesí uvedených v grafech 3 až 7), takže průměrný skóre je vhodná statistika pro vyjádření pozice profese na škále prestiže. K porovnávání průměrů je třeba doplnit, že statistická chyba průměru se na celkovém souboru pohybuje v rozmezí 1-2 bodů. Při porovnávání prestiží profesí na podsouborech (věkové kohorty, vzdělanostní skupiny) jsou rozdíly více než o 4 body podle t -testu statisticky významné.

Tabulka 1: Prestiž povolání průměrné bodové hodnocení + směrodatná odchylka + procentní údaje o volbě profese s nejnižším a nejvyšším hodnocením

	Minimum v %	Maximum v %	Průměr	Směrodatná odch.
Lékař/lékařka	0	52,9	89,2	17,8
Zdravotní sestra/bratr	0,1	9,8	79,5	19,9
Vědec/vědkyně	0,5	9,3	72,7	23,3
Učitel/učitelka ZŠ	0,5	5,7	70,9	22,9
Soukromý zemědělec/zemědělkyně	0,4	6,4	68,2	23,3
Policista/policistka	1,0	1,6	65,9	23,6
Truhlář/truhlářka	0,3	0,6	63,5	22,0
Soudce/soudkyně	0,5	1,4	63,3	24,1
Stavební dělník/dělnice	1,3	2,7	61,8	24,6
Voják/vojákyne z povolání	2,0	2,9	60,0	27,0
Programátor/programátorka	0,1	0,2	57,3	21,9
Majitel/majitelka malého obchodu	0,5	0,4	57,1	22,3
Projektant/projektantka	0,2	0,2	57,1	21,8
Prodavač/prodavačka	1,2	0,6	56,0	23,7
Účetní	0,3	0,1	55,5	22,3
Uklízeč/uklízečka	8,5	1,2	54,5	28,3
Starosta/starostka	0,5	0,5	53,6	25,7
Profesionální sportovec/sportovkyně	7,8	0,4	48,0	27,3
Manažer/manažerka	4,3	0,2	47,3	24,4
Sekretář/sekretářka	2,5	0,1	44,9	23,0
Bankovní úředník/úřednice	3,7	0,2	42,6	23,7
Kněz	13,9	2,3	39,9	30,8
Ministr/ministryně	7,1	0,1	39,9	27,2
Novinář/novinářka	9,6	0,2	38,4	26,6
Poslanec/poslankyně	33,2	0	25,9	26,7
N	1619	1619	1619	1619

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Graf 1: Prestiž profesí zachycená v tzv. krabicovém grafu (box plot)

Poznámka: Modře vymezené oblasti zahrnují medián a rozmezí mezi prvním a třetím kvantilem.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Vraťme se ještě k žebříčku. V tzv. krabicovém grafu (graf 1), který zobrazuje pro každou profesi rozsah mezi prvním a třetím kvantilem (tzn. že, ve vymezené části jsou hodnoty, které uvedla polovina respondentů) je názorně vidět, které profese se významně vydělují – jde o prvních pět profesí s nejvyšší prestiží, a poslední čtyři profese s prestiží nejnižší. Z těchto dvou skupin se ještě výrazně vydělují lékaři/lékařky a na opačném pólu poslanci/poslanýň. I když se bodové hodnoty prestiže 17 profesí ležících mezi těmito krajními skupinami liší i o desítky bodů, tak z pohledu kvartilového rozložení jsou si velmi podobné.

Škála prestiže je mírně rozdílná generačně, což může ukazovat na směr, kterým se bude do budoucna vyvíjet – viz následující tabulka srovnávající průměrné hodnoty všech profesí v žebříčku v jednotlivých věkových kategoriích. Výsledek ukazuje, že nejmladší generace sice vnímá žebříček profesí více méně podobně, ovšem mezi první pětkou se neobjevuje učitel/učitelka ani soukromý zemědělec, jako je tomu v případě lidí ve věku 65 let a starších, naopak je zde voják/vojákyň z povolání a soudce/soudkyně. Mezi poslední pětkou má generace do 25 let profesionálního sportovce/sportovkyni a sekretáře/sekretářku, generace 65+ pak bankovního úředníka/úřednici a ministra/ministryni. Rozdíly v průměrném hodnocení větší než 10 bodů jsme mezi nejmladší a nejstarší věkovou kohortou zaznamenali u soudce/soudkyně, poslance/poslanýň a vojáka/vojákyň, kterých si mladí váží více než ti starší, a dále u soukromého zemědělce/zemědkyně a profesionálního sportovce/sportovkyně, kde je tomu naopak.

Tabulka 2: Prestiž povolání – průměrné bodové hodnocení v žebříčku podle věku

	15 až 24	25 až 44	45 až 64	65+	všichni
Lékař/lékařka	90,7	87,1	89,0	90,8	89,2
Zdravotní sestra/bratr	78,2	77,6	81,3	79,4	79,5
Vědec/vědkyně	75,2	74,6	72,6	70,0	72,7
Učitel/učitelka ZŠ	65,2	70,2	71,0	74,0	70,9
Soukromý zemědělec/zemědělkyně	55,3	67,0	72,2	70,0	68,2
Policista/policistka	68,9	64,4	66,6	64,9	65,9
Truhlář/truhlářka	56,1	63,6	67,1	61,7	63,5
Soudce/soudkyně	70,2	64,0	62,9	59,8	63,3
Stavební dělník/dělnice	59,3	61,6	64,8	58,9	61,8
Voják/vojákyň z povolání	74,3	61,5	58,4	53,9	60,0
Programátor/programátorka	56,4	55,3	57,5	59,3	57,3
Majitel/majitelka malého obchodu	52,4	57,2	60,6	54,2	57,1
Projektant/projektantka	51,3	55,5	59,4	58,1	57,1
Prodavač/prodavačka	49,5	52,0	61,1	55,8	56,0
Účetní	52,8	53,2	57,3	56,5	55,5
Uklízeč/uklízečka	48,2	52,3	59,3	52,9	54,5
Starosta/starostka	51,5	47,9	54,7	59,1	53,6
Profesionální sportovec/sportovkyně	35,9	46,5	51,6	49,9	48,0
Manažer/manažerka	50,2	46,6	46,8	47,5	47,3
Sekretář/sekretářka	44,7	44,4	45,9	40,1	44,9
Bankovní úředník/úřednice	49,3	39,9	43,5	40,8	42,6
Kněz	35,3	39,5	41,9	39,7	39,9
Ministr/ministryně	48,8	38,1	38,0	40,4	39,9
Novinář/novinářka	45,1	39,4	37,5	35,4	38,4
Poslanec/poslankyně	36,8	26,2	22,5	25,2	25,9
N	194	423	595	407	1619

Poznámka: Profese v tabulce jsou seřazeny sestupně podle průměrného hodnocení za skupinu všech respondentů.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Podrobnější analýza pak prokázala souvislost mezi sociálním statusem dotázaného a bodovým hodnocením určitých profesí. Pro jednoduchost uvádíme jen souvislost s dosaženým vzděláním (viz tabulku 3). I zde se vydělilo několik profesí, u kterých byl rozdíl v průměrném hodnocení mezi lidmi bez maturitního vzdělání a vysokoškolsky vzdělanými větší než 10 bodů. Konkrétně lidé bez maturitního vzdělání si více považují profese stavebního dělníka/dělnice, prodavače/prodavačky a uklízeče/uklízečky, naopak absolventi vysokých škol si více považují profese novináře.

Obecně můžeme konstatovat, že podle očekávání respondenti s vyučením či základním vzděláním významně výše hodnotí prestiž dělnických profesí než vysokoškoláci. Za povšimnutí stojí, že shoda obou skupin panuje u hodnocení sekretáře/sekretářky. U profesí, které předpokládají vysokoškolské vzdělání, je rozdíl mezi danými skupinami o trochu méně markantní, ale podle t-testu na shodu průměrů stále statisticky významný. Pochopitelně výrazně vyšší prestiž těchto profesí uvádějí vysokoškolsky vzdělaní respondenti, výjimku představují lékaři/lékařky, kteří jsou vysoce hodnoceny napříč všemi vzdělanostními skupinami. Pro zajímavost uvedme, že také hodnocení prestiže poslanců je také významně podmíněno vzděláním.

Tabulka 3: Prestiž povolání – průměrné bodové hodnocení v žebříčku podle vzdělání

	ZŠ + vyučení	SŠ s maturitou	VŠ	všichni
Lékař/lékařka	87,8	90,7	89,4	89,2
Zdravotní sestra/bratr	80,5	79,2	77,7	79,5
Vědec/vědkyně	68,6	75,2	77,3	72,7
Učitel/učitelka ZŠ	68,8	72,2	73,0	70,9
Soukromý zemědělec/zemědělkyně	69,6	67,6	66,5	68,2
Policista/policistka	66,3	67,2	62,7	65,9
Truhlář/truhlářka	65,3	62,8	61,1	63,5
Soudce/soudkyně	61,9	64,1	64,7	63,3
Stavební dělník/dělnice	65,7	61,6	54,0	61,8
Voják/vojákyne z povolání	58,8	61,7	59,4	60,0
Programátor/programátorka	54,9	59,1	59,1	57,3
Majitel/majitelka malého obchodu	56,0	60,0	56,3	57,1
Projektant/projektantka	54,1	58,6	60,6	57,1
Prodavač/prodavačka	60,1	55,3	48,8	56,0
Účetní	54,9	57,7	52,8	55,5
Uklízeč/uklízečka	58,2	54,7	46,5	54,5
Starosta/starostka	52,4	54,7	54,5	53,6
Profesionální sportovec/sportovkyně	47,5	49,6	46,0	48,0
Manažer/manažerka	44,8	48,8	50,1	47,3
Sekretář/sekretářka	43,4	46,7	44,8	44,9
Bankovní úředník/úřednice	42,1	43,7	41,6	42,6
Kněz	39,1	39,0	43,3	39,9
Ministr/ministryně	38,3	39,6	43,9	39,9
Novinář/novinářka	34,7	38,7	45,6	38,4
Poslanec/poslankyně	22,7	27,7	29,3	25,9
N	698	586	334	1619

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Využili jsme faktorovou analýzu, abychom zjistili, zda se prestiž profesí nerozpadá do více (samostatných) dimenzí. Vyšly tři vzájemně nezávislé faktory, které vyčerpaly 54 % celkové variance. Na základě zátěží u jednotlivých profesí (viz tabulka 4, rotované řešení) jsme zjistili jejich obsah a pokusili se je výstižně pojmenovat:

1. faktor: Nemanuální (duševní) profese + řídicí a politické profese (21 % variance).
2. faktor: Manuální (dělnické) profese (20 % variance).
3. faktor: Klíčové profese pro chod společnosti (zdraví, vzdělání, ochrana, obrana) (12 % variance).

Několik profesí „skóruje“ v duševní i fyzické dimenzi, protože jsou některými svými prvky takto vnímány (programátor, sekretářka, projektant, účetní). Do fyzické dimenze také částečně patří zdravotní sestra, učitel základní školy a policista. Profese soudce zase patří svojí povahou i do třetího faktoru klíčových profesí (právo), podobně tak vědec (věda, výzkum). Tyto všechny přesahy mají logiku a potvrzují, že zjištěné dimenze (faktory) jsou vskutku v hodnocení prestiže povolání přítomny. Zdůrazňujeme, že výsledné faktory jsou vzájemně nezávislé, že tedy neplatí, že pokud dotázaní např. hodnotí prestiž nemanuálních profesí nízko, pak vysoko hodnotí prestiž manuálních profesí.

V posledním sloupci tabulky 4 jsou tak zvané komunalita, které vyjadřují, v jaké míře výsledek faktorové analýzy zahrnuje jednotlivé položky. Nízká hodnota u kněze a profesionálního sportovce/sportovkyně naznačuje, že jde o profese, které mají svoje vlastní dimenze. V menší míře to platí i pro vědce/vědkyni a novináře/novinářku.

Tabulka 4: Matice faktorových zátěží po rotaci + komunalita

	1.faktor	2.faktor	3.faktor	komunalita
Ministr/ministryně	,740			,640
Manažer/manažerka	,720			,567
Programátor/programátorka	,662	,336		,594
Sekretář/sekretářka	,645	,430		,611
Starosta/starostka	,640			,507
Projektant/projektantka	,597	,420		,560
Poslanec/poslankyně	,585			,469
Bankovní úředník/úřednice	,578			,446
Soudce/soudkyně	,573		,554	,647
Účetní	,551	,532		,632
Novinář/novinářka	,539			,351
Kněz	,476			,247
Profesionální sportovec/sportovkyně	,427			,254
Uklízeč/uklízečka		,817		,680
Prodáváč/prodavačka		,796		,703
Stavební dělník/dělnice		,793		,680
Truhlář/truhlářka		,758		,646
Soukromý zemědělec/zemědkyně		,740		,571
Majitel/majitelka malého obchodu	,343	,667		,576
Lékař/lékařka			,735	,553
Policista/policistka		,343	,637	,605
Voják/vojákyne z povolání	,323		,599	,481
Zdravotní sestra/bratr		,540	,579	,629
Učitel/učitelka na ZŠ		,429	,509	,514
Vědec/vědkyně	,400		,415	,381

Poznámka: Rotované řešení, metoda Varimax, 6 iterací.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Tabulka 5: Korelace faktorů prestiže se vzděláním, věkem a životní úrovní domácnosti (Pearsonův korelační koeficient*)

faktor	vzdělání	věk	Životní úroveň domácnosti
Nemanuální (duševní) profese	,15	,00	-,19
Manuální (dělnické) profese	-,15	,13	,19
Klíčové profese pro chod společnosti	,03	-,14	-,14

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5.. – 12.6.. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

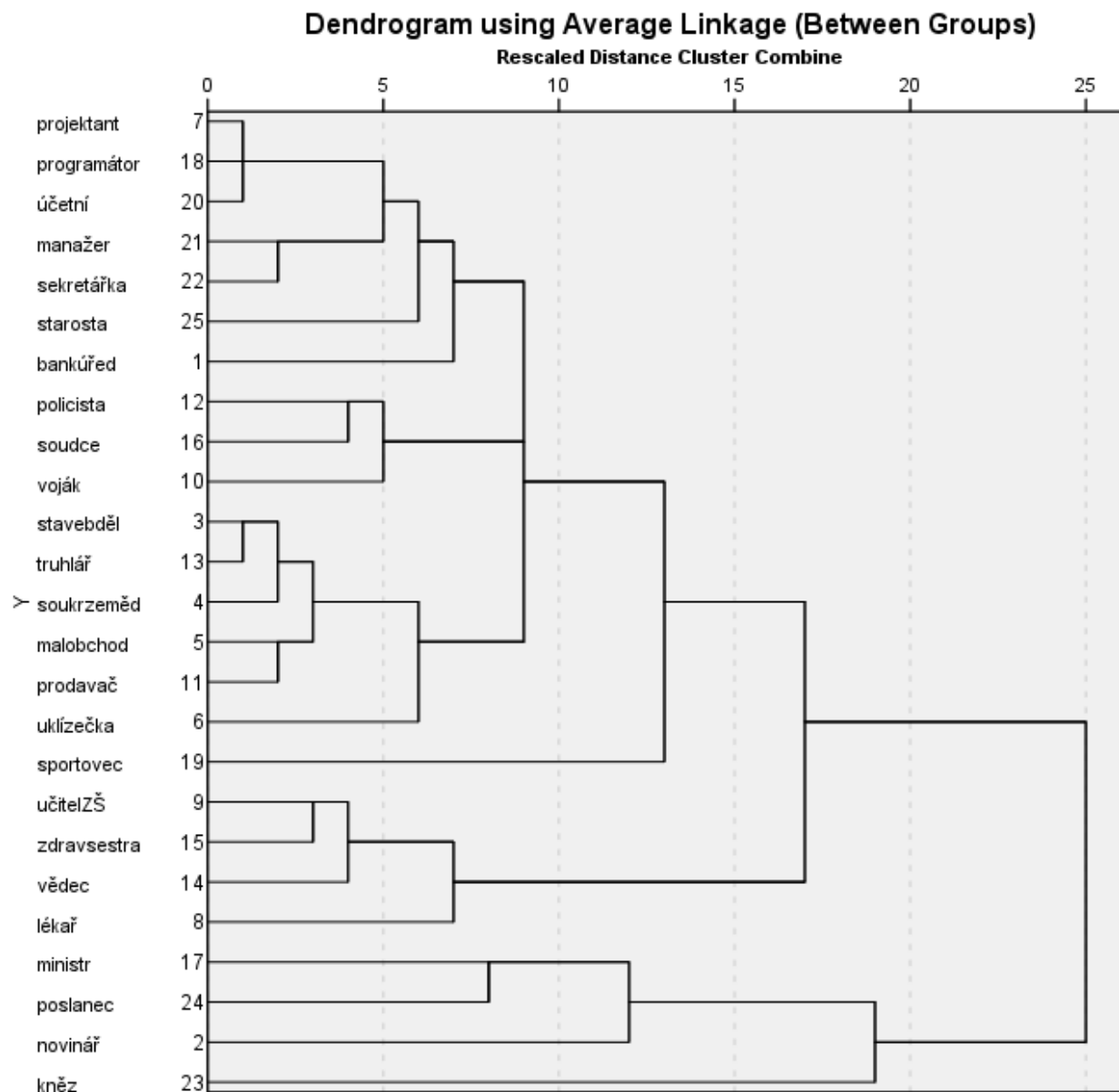
*hodnoty +/- ,10 jsou statisticky významné

Faktorová analýza připisuje jednotlivým respondentům tzv. faktorové skóry – hodnotu odpovědi spočtenou na základě faktorových zátěží. Využili jsme faktorových skóre k analýze vlivů základních sociodemografických charakteristik na prestiž povolání. Vcelku jsme vlastně zjistili to, co jsme již uvedli výše – vliv sociálního statusu a věku. V tabulce 5 prezentujeme výsledek korelační analýzy (předpoklad lineární závislosti). Kromě očekávaných vazeb (vyšší vzdělání, vyšší prestiž nemanuálních a nižší prestiž manuálních profesí a vyšší prestiž manuálních profesí mezi staršími respondenty) jsme zjistili, že prestiž klíčových profesí není ovlivněna dosaženým vzděláním a také že tyto profese mají vyšší prestiž u mladších generací, hodnocení prestiže nemanuálních profesí není ovlivněno věkem. Životní úroveň domácnosti (materiální status) očekávaným způsobem ovlivňuje hodnocení manuálních a nemanuálních profesí a vlastně i klíčových profesí, když platí, že čím lepší životní úroveň, tím vyšší prestiž.

Na závěr jsme se pokusili pomocí klastrové analýzy zjistit, zda a jak prestiž jednotlivých profesí spolu souvisí, jak se profese z hlediska prestiže propojují do nějakých dílčích klastrů (skupin) a následně pak do větších uskupení. Jde svým způsobem o podobný cíl, jako má faktorová analýza, ale ve výsledném dendrogramu vidíme jak a kdy se profese postupně provazují.

Výsledné zjištění vykazuje zřetelnou logickou strukturaci „prostoru profesí“, kde podstatnými prvky jsou přeci jen nemanuální profese (projektant až bankovní úředník v prvním klastru), dělnické profese (+ dodatečně uklízečka), výlučný význam profesí ve školství a zdravotnictví, oddělení bezpečnostních složek (voják, policista + soudce), dále pak vydělení politické sféry (ministr, poslanec + novinář), která se propojí s ostatními skupinami profesí až v posledním kroku hierarchického klastrování. Z podrobnějších věcí je trochu překvapivá blízkost projektanta, programátora a účetního, manažera a sekretářky. Za pozornost stojí i oddělení profesionálního sportovce (připojí se ke konglomerátu nemanuálnímu, manuálnímu a bezpečnostnímu klastru) a kněze (nakonec se připojí k profesím politické sféry).

Graf 2: Prestiž profesí* zachycená v tzv. dendrogramu

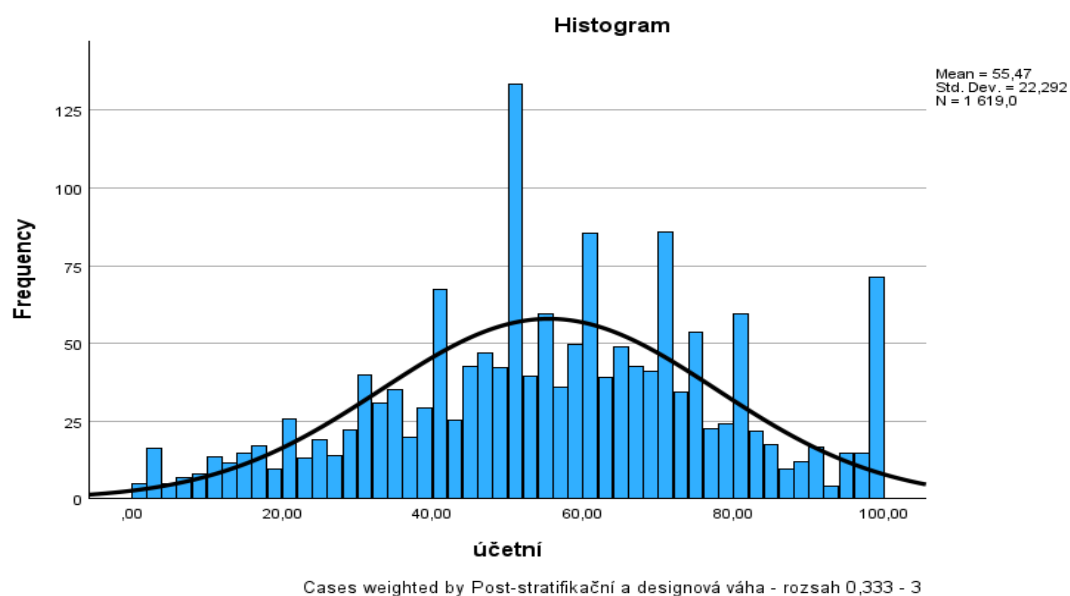

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

*Aby se nám názvy profesí vešly do legendy grafu provedli jsme jejich krácení (až na výjimky mužský rod, vynechání víceslovného upřesnění)

Na závěr ještě uvedme modelové příklady hodnocení prestiže vybraných profesí.

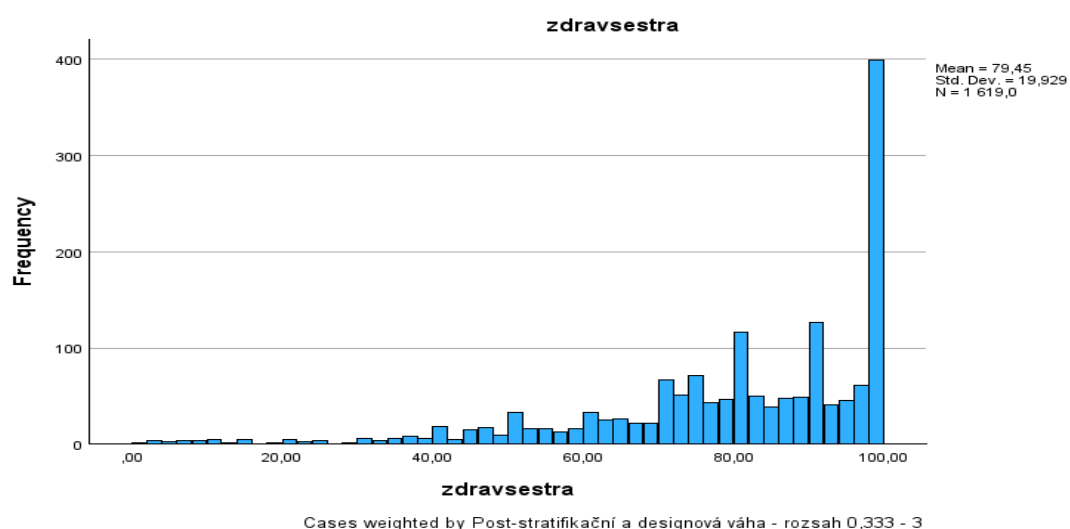
Graf 3: Prestiž profese účetní – histogram

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

V případě hodnocení profese účetní odpovídá rozložení odpovědí Gaussově křivce, podobné rozložení vykazuje většina profesí ze středu škály.

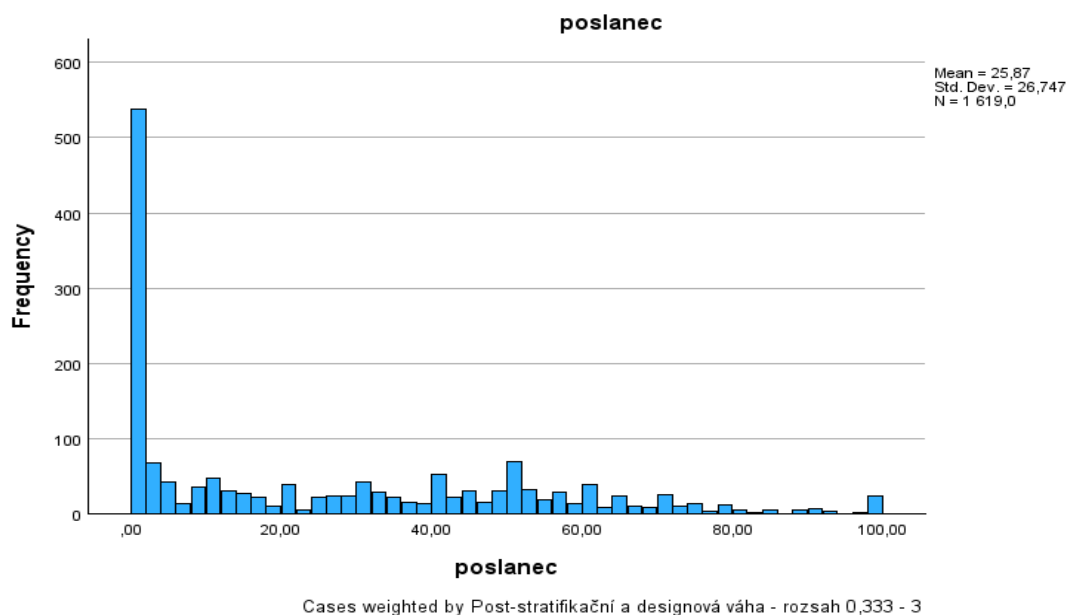
Graf 4: Prestiž profese zdravotní bratr/sestra – histogram

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Na znázornění hodnocení profese zdravotní bratr/sestra pomocí tzv histogramu vidíme rozložení výrazně vychýlené k vyšším hodnotám – odpovídá profesím umístěným na nejvyšších místech žebříčku.

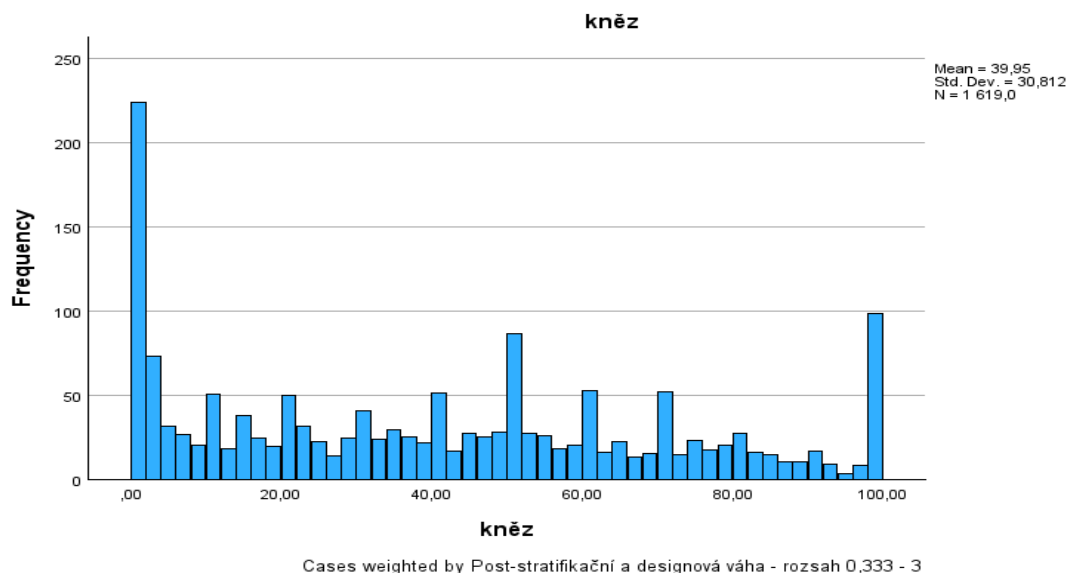
Graf 5: Prestiž profese poslanec/poslankyně – histogram

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Histogram hodnocení profese poslanec/poslankyně ukazuje rozložení výrazně vychýlené k nižším hodnotám, které odpovídá profesím umístěným na nejnižších místech žebříčku.

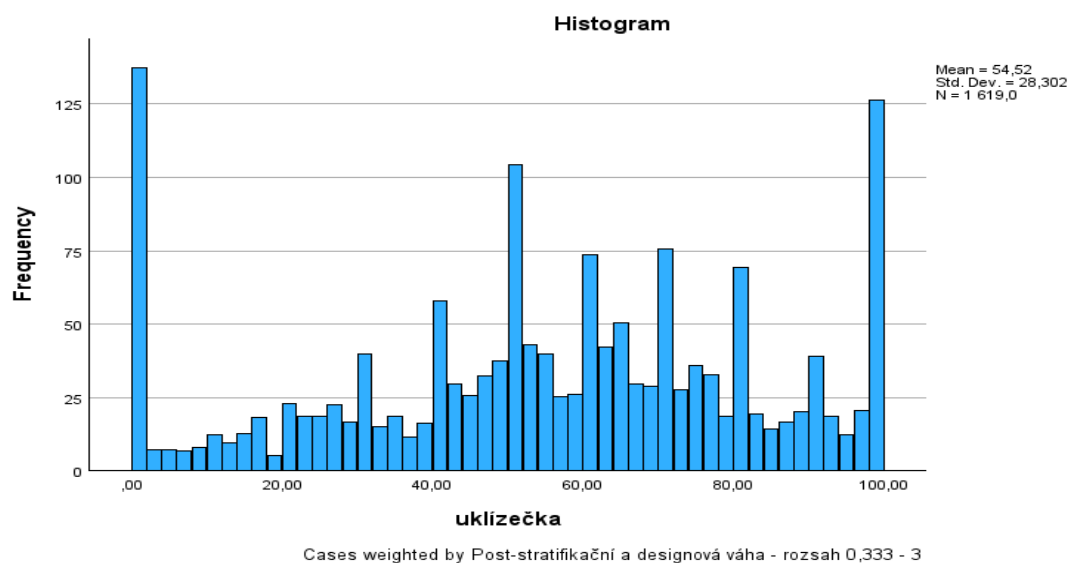
Graf 6: Prestiž profese kněz – histogram

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Profese kněz a následně uklízeč/uklízečka jsou specifické tím, že relativně vysoký podíl respondentů jim přisoudil nejnižší a nejvyšší možné hodnoty (u druhé profese jde o hodnotu 98). Nejde tak o jednovrcholové rozdělení bodového hodnocení. Prestiž kněze je mezi krajními póly navíc jakoby „neukotvená“, tj. s podobným zastoupením všech bodových hodnot. Podobné rozložení vykazuje i starosta, manažer a voják z povolání.

Graf 7: Prestiž profese uklízeč/uklízečka – histogram

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 30.5. – 12.6. 2025, 1712 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

Musíme přiznat, že uklízečky se na škálách prestiže profesí objevovaly vždy na posledních místech (spolu s pomocným dělníkem). Je možné, že zde došlo k posunu z důvodů uvedení i mužského rodu, anebo veřejnost více vnímá jejich nedostatek na trhu práce.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Panel Naše společnost, PNS_2505_2</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Panel Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>30. 5. – 12. 6. 2025</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Vicestupňový stratifikovaný náhodný výběr</i>
<i>Strata:</i>	<i>Kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště</i>
<i>Opora výběru:</i>	<i>Registr sčítacích obvodů a budov</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Designové váhy zohledňující počet osob v domácnosti a post stratifikační váhy na křížení velikosti místa bydliště proti NUTS2, a dále na věk, vzdělání, pohlaví</i>
<i>Zdroj dat pro vážení:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1 712 (1680 CAWI + 32 CAPI)</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EU_104</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>eu250805</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>5. srpna 2025</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

Slovníček pojmů:

Popis výběru respondentů do Panelu naše společnost – Respondenti panelu jsou získáváni pomocí vicestupňového stratifikovaného výběru skupin s opakováním. Oporou výběru je Registr sčítacích obvodů a budov (RSO). Strata výběru jsou kraje ČR křížené s velikostí obce (66 strat). V rámci každého strata je primární jednotka výběru obec. Při výběru obce je zohledňován její počet obyvatel (větší obec má větší pravděpodobnost výběru) a výběr umožňuje opakování výběru obce. V rámci obce je vždy vybráno náhodně 6 adres budov opět s pravděpodobností podle počtu obyvatel budovy (s opakováním). V budově je náhodně vybrána jedna domácnost (bez opakování) a v domácnosti je náhodně vybrán jeden její člen. Tento postup společně s designovými vahami zohledňujícími počet obyvatel domácnosti a post-stratifikačními vahami zajišťuje reprezentativitu výběru vzhledem k cílové populaci.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]
